Hålogaland lagmannsrett - LH-2009-112859

Instans	Hålogaland lagmannsrett - Dom.
Dato	2009-11-30
Publisert	LH-2009-112859
Stikkord	Straffeloven § 182. Dokumentfalsk. Ettergjort dokument.
Sammendrag	Straffeloven § 182. Tiltalte ble domfelt for overtredelse av straffeloven § 182 første ledd 1. straffalternativ for å ha benyttet ettergjort (ikke ekte) vitnemål fra utenlandsk universitet ifm. søknad til NOKUT om godkjenning av bechelorgrad. Straffen satt til betinget fengsel i 21 dager - pga. lang saksbehandlingstid. Saken hadde vært liggende ubehandlet hos politiet i nærmere 2 år.
Saksgang	Rana tingrett TRANA-2009-65193 - Hålogaland lagmannsrett LH-2009-112859 (09-112859AST-HALO).
Parter	A (Advokat Olaf Fjalstad) mot Nordland statsadvokatembeter (Politiadvokat Sølvi Elvedahl).
Forfatter	Lagdommer Anders Haugestad. Lagdommer Vidar Stensland. Kst. lagdommer Brynhild Salomonsen. Meddommere: Lagerformann Torfinn Kristoffersen. Sosionom Nell-Peggy Pedersen. Adm. konsulent Liv Angvik Skaldehaug. Agronom Finn Arne Almås.

Ved tiltalebeslutning av 31. mars 2009 utferdiget av Nordland statsadvokatembeter ble A satt under tiltale ved Rana tingrett for overtredelse av:

Straffeloven § 182 første ledd første straffalternativ

for i rettsstridig hensikt å ha benyttet som ekte eller uforfalsket et ettergjort eller forfalsket dokument

Grunnlag:

I søknad til NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) av 16. september 2006 vedla han kopier av forfalskede dokumenter fra The Open University of Libya, som uriktig viste at han hadde graden Bachelor of Science. Hensikten var å få NOKUT til på feilaktig grunnlag å godkjenne hans utenlansk utdannelse i Norge.

Rana tingrett avsa 22.06.2009 dom med slik **domsslutning**:

1. *A, født 0.0.1970, dømmes for overtredelse av straffeloven § 182 første ledd første straffalternativ til fengsel i 21 dager. Fullbyrdelsen av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52-54 med en prøvetid på to år.*
2. *A, født 0.0.1970, dømmes til å betale saksomkostninger med kroner 1000,- - ettusenkroner -.*

A har erklært anke over dommen. Anken retter seg mot bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, subsidiært saksbehandlingen i form av mangelfulle domsgrunner. Hålogaland lagmannsrett besluttet 16.07.2009 å henvise anken til ankeforhandling.

Ankeforhandling ble holdt 30.11.2009 i Bodø på grunnlag av samme tiltalebeslutning som for tingretten. Tiltalte møtte og avga forklaring. Det ble avhørt ett vitne og foretatt slik dokumentasjon som rettsboken viser.

Aktor la ned påstand om at anken forkastes og at tiltalte idømmes saksomkostninger for lagmannsretten med 5 000,- kroner.

Forsvarer nedla påstand om at tiltalte frifinnes, subsidiært at han anses på mildeste måte.

Lagmannsretten skal bemerke:

Tiltalte er 39 år gammel somalisk statsborger. Han kom til Norge 0.0.2002 som asylsøker og fikk innvilget oppholdstillatelse 8 måneder senere og har siden bodd i Norge. Han er gift og har forsørgelsesansvar for et barn på 3 år, arbeider midlertidig som taxisjåfør med en månedelig inntekt på ca. 17 000 kroner og er uformuende. Han er ikke tidligere straffedømt.

Tiltalte har forklart at han har gått videregående skole i Somalia, men at han ikke har vitnemål eller annen dokumentasjon for denne skolegangen. Ifølge hans forklaring studerte han regnskap ved det åpne universitetet i Libya, fakultet for politikk og økonomi, i perioden 1996 - 2001 og avla alle eksamener og leverte oppgave for graden Bachelor of Science. Normalt tar det 6-10 måneder fra avslutning av studiet til det utstedes vitnemål. Tiltalte betalte en ekstra avgift for at han skulle få vitnemålet noe raskere. Han forholdt seg til en ansatt i administrasjonen ved universitetet, som han også fikk vitnemålet fra.

Tiltalte søkte 16.09.2006 NOKUT om godkjenning av bachelorgraden i regnskap fra det åpne universitetet i Libya. Han oversendte i den forbindelse søknadsskjema vedlagt CV, vitnemål angivelig utstedt fra det aktuelle universitetet i Libya, karakterutskrifter og attester. Dokumentene var vedlagt som kopi av de originale arabiske dokumentene i tillegg til kopi av en engelsk oversettelse av originaldokumentene og en norsk oversettelse av den engelske oversettelsen. Kopien av det arabiske vitnemålet inneholder bl.a. 4 stempeltrykk og signatur fra bl.a. Dr. Ibrahim M. Abufarwa, sekretær for administrasjonskomiteen ved det åpne universitetet i Libya. I søknadsskjemaets punkt I har tiltalte bekreftet at opplysningene er korrekte og at alle innsendte dokumenter er ekte. Søknaden og vedlagte dokumenter ble fremlagt for lagmannsretten. Tiltalte har forklart at han søkte om godkjenning for å kunne studere flere emner i regnskap i Norge.

Da NOKUT behandlet søknaden ble saksbehandler oppmerksom på uoverensstemmelser mellom kontaktinformasjon på vitnemålet og den offisielle kontaktinformasjonen NOKUT har for det aktuelle universitetet. Med det som utgangspunkt tok NOKUT i telefaks av 13.12.2006 kontakt med universitetet for verifisering av vitnemålet.

I telefaks av 18.12.2006 svarte universitetet ved direktør Dr. Ibrahim Abufarwa ved påtegning på ovennevnte telefaks fra NOKUT. Dr. Abufarwa svarte at tiltalte ikke har fullført bachelorgrad i regnskap slik det aktuelle vitnemålet tilsier. Han opplyste videre at vitnemålet, herunder stempel og signaturer, er falske og ikke utstedt av universitetet. I telefaks av 21.12.2006 opplyste Dr. Abufarwa at tiltalte har vært student ved universitetet, men at han ikke har fullført en bachelorgrad i regnskap.

Lagmannsretten viser til vitnet Ida Lønnes forklaring om at en arabisktalende saksbehandler ved NOKUT har påpekt at minst 2 av i alt 4 stempler på det aktuelle vitnemålet er forfalsket. Det fremgår tydelig av de fremlagte dokumentene at stempelavtrykket ved siden av Dr. Abufarwas signatur i det aktuelle vitnemålet avviker fra stempelavtrykket Dr. Abufarwa har benyttet i svaret til NOKUT. Det samme gjelder signaturen.

Lagmannsretten finner det bevist ut over enhver rimelig tvil at tiltalte har benyttet som ekte et ettergjort (ikke ekte) dokument da han søkte NOKUT om godkjenning av bachelorgrad i regnskap. Tiltaltes handling rammes av det objektive gjerningsinnholdet i straffeloven § 182 første ledd første straffalternativ.

Lagmannsretten finner det bevist ut over enhver rimelig tvil at tiltalte visste at dokumentet ikke var ekte da han sendte søknaden til NOKUT og at han samtidig var klar over at han benyttet vitnemålet som et ekte dokument - slik at han har gjort seg skyldig i en forsettelig overtredelse av straffeloven § 182 første ledd første straffalternativ, jf. straffeloven § 40.

Lagmannsretten fester ikke lit til tiltaltes forklaring om bakgrunnen for at han mottok vitnemålet og at han trodde at det var ekte. Lagmannsretten viser til at det fra universitetet er opplyst at tiltalte ikke har fullført studier for bachelorgrad i regnskap. Det er ingen grunn til å tvile på at informasjonen NOKUT har mottatt fra universitetet er riktig. Tiltalte har til tross for sin forklaring om at vitnemålet er et svært viktig dokument for ham og at han i september/oktober 2006 ble klar over at vitnemålet kunne være falskt, ikke foretatt seg noe for å sikre seg ekte dokumenter utstedt fra universitetet. Han har heller ikke tatt kontakt med universitetet etter at han i politiavhør 15.01.2009 ble kjent med at universitetet ved telefaks av 21.12.2006 opplyste at han ikke hadde fullført studier for bachelorgraden og at dokumentet var uriktig.

Tiltalte sendte søknaden for at NOKUT skulle godkjenne utdanningen slik at han kunne søke om opptak på videre studier i Norge. Lagmannsretten finner det bevist at tiltalte med dette hadde rettstridig til hensikt å forlede NOKUT til å godkjenne utdanningen som fremgår av det uekte vitnemålet.

Tiltalte skal etter dette dømmes for en overtredelse av straffeloven § 182 første ledd første straffalternativ.

Lagmannsretten finner at allmennpreventive hensyn tilsier at det i et tilfelle som dette i utgangspunktet bør reageres med ubetinget fengselsstraff. Tiltalte har, ved å benytte et falsk vitnemål ved søknad om NOKUTs godkjenning av en bachelorgrad, forsøkt å fremskaffe en urettmessig dokumentasjon for en fagkompetanse som det tar flere år med studier å opparbeide, og som ville vært verdifull for ham enten den benyttes til opptak ved videre studier eller ved ansettelser. Hans opptreden utgjør et tillitsbrudd mot et system som skal ivareta samfunnets behov for å verifisere borgernes faglige kvalifikasjoner gjennom utstedelse av vitnemål for fullført utdanning.

For straffutmålingen har aktor vist til Rt-2007-28, hvor tiltalte ble idømt en kortere ubetinget fengselsstraff etter å ha tilstått å ha benyttet en falsk erklæring om at hun hadde studert ett år ved et utenlandsk universitet. Aktor har til sammenligning påpekt at foreliggende sak gjelder et mer alvorlig forhold og at tiltalte ikke har tilstått. Saken som omhandlet i Rt-2007-28 gjaldt for øvrig domfellelse for overtredelse av straffeloven § 166 (falsk forklaring) i tillegg til straffeloven § 182.

Det er mer enn 3 år siden det straffbare forholdet ble begått, og ca. 2 år og 10 måneder siden det straffbare forholdet ble avdekket i januar 2007. Tiltalte kan ikke lastes for den lange saksbehandlingstiden etter at forholdet ble oppdaget. Saken har vært liggende ubehandlet hos politiet fra politiet mottok anmeldelsen 08.02.2007 til tiltalte ble innkalt til politiavhør 15.01.2009. Det er særlig tidsforløpet etter at forholdet ble avdekket som bør tillegges vekt ved straffutmålingen, se Rt-2008-1386. Det har i tillegg betydning for straffutmålingen at saken har vært liggende ubehandlet hos politiet i nærmere 2 år. Tidsforløpet antas etter omstendighetene å innebære et brudd på EMK artikkel 6 nr. 1 om retten til rettergang innen rimelig tid, og bør uansett ha vesentlig betydning for straffutmålingen. Det kan som sammenligning vises til Rt-2009-807 og Rt-2005-1574.

Lagmannsretten finner samlet at straffen bør fastsettes til fengsel i 21 dager, som i sin helhet bør gjøres betinget med en prøvetid på 2 år etter reglene i straffeloven §§ 52 til 54.

Tiltaltes anke har vært forgjeves og lagmannsretten tar til følge aktors påstand om saksomkostninger med 5 000,- kroner for lagmannsretten, jf. straffeprosessloven § 436.

Dommen er enstemmig.

Slutning:

1. *A, født 0.0.1970, dømmes for overtredelse av straffeloven § 182 første ledd første straffalternativ til fengsel i 21 dager. Fullbyrdelsen av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52-54 med en prøvetid på to år.*
2. *A betaler 5.000 kroner i saksomkostninger for lagmannsretten.*